

Fra åpningen av Vålerenga stadion - side 4
Biskop Jens Nilssøns gate - side 7
Lærer Sverre S. Amundsen - side 10

VÅLERENGA HISTORIELAG - vi tar vare på fortiden for fremtiden

nr. 3 - 2017
20. årgang

MER GAMMELT ENN NYTT

God høst!

Fotoutstilling 14. - 15. oktober - se side 15

Medlemsmøte 21. november - se side 15

Av Even Haugseth

Høst med rengjøring og kongens biler på programmet

Dagen etter valget startet vi opp høstsemesteret med nok et vellykket medlemsmøte. Det er alltid gøy å høre Leif Gjerland fortelle om det han vet om byen vår. Denne gangen tok han for seg Østkanten, og det temaet fengte de mange fram mot. I tillegg kom Kate Wohlstedt fra Nyköping i Sverige. Hun fortalte om et foredrag som hun skulle holde der borte noen dager senere. Hun opplevde krigen som barn på Vålerenga, og ville snakke om dette. Etter å ha bodd mange år i Sverige føler hun at mange svenskers kunnskap om krigen i Norge, er temmelig mangelfull på mange områder. Når vi nå hører om nazidemonstrasjonen i Göteborg, er det godt at vi har sånne ildsjeler som Kate til å fortelle broderfolket om all den elendigheten som nazistene påførte oss. Selv om demonstrantene kun er en meget begrenset gruppe forvirrede mennesker, er det viktig at alle blir minnet på at dette er noe vi faktisk ikke ønsker om igjen. Etter hva vi har hørt, ble foredraget godt mottatt. Stor takk til Kate for at du er en god ambassadør både for landet vårt og Vålerenga.

Et par dager etter at dette bladet gikk i trykken, var vi inviterte til avdukning av kulturhistorisk skilt over Rudolf Nilsen i Orknøygata. Det var borettslaget i nr. 6 som tok initiativet til å få satt opp et slikt blått skilt. Vi tok kontakt med Jon Arne Corell, om han kunne synge og spille litt i denne anledningen. Etter å ha vært med og satt toner til Rulles dikt, ga han ut "På Stengrunn" i 1973 og 2001 sammen med mange andre kjente artister. Han sa ja, og vi skylder han en stor takk for at han tok på seg dette. Takk også til borettslaget og Oslo Byes Vel som tok tak i dette. Det er så viktig at kulturminnene våre blir merket for ettertiden.

Så er det igjen klart for dette halvårets største arrangement for oss, fotoutstilling 2017, som finner sted 14. og 15. oktober. Også denne gangen har vi flere spennende temaer som vi vil ta for oss, og dere finner plakaten lenger bak i bladet. I år blir det vaskebaljer, vaskebrett og klessnorer med gamle blondeunderbukser til tørk. Etter den store åpningen som skjedde på VIF's nye stadion 9. og 10. september, blir det også bilder å se fra disse historiske dagene. Vi presenterer også vår nye bildekalender for 2018 med selve stadion på forsida. Kalenderen kommer som vanlig i postkassene til medlemmene i desember og er en del av medlemskontin-

genten for neste år. Likevel er det kanskje noen av dere som ønsker å kjøpe den som gave eller julehilsen til andre med røtter på Vålerenga. I forbindelse med vårt eget 25-årsjubileum, har vi også laget krus, caps og piqueskjorter med historielagets logo. Så her er det flere gaveideer. En trenger ikke nødvendigvis ha kontanter med seg heller, for vi tar VIPPS. Det koster selvfølgelig ikke noe å komme inn. I kirkestua i andre etasje kommer kunstner Fred Arild Ruud og stiller ut sine egne bilder. Der blir det mulighet for å skaffe seg nye godbiter med motiv både fra Vålerenga og andre steder.

21. november blir det medlemsmøte igjen. Da får vi møte Tom Nordlie fra Vålerenga som er mer enn gjennomsnittet opptatt av biler. Dette er nok et tema vi har hatt lite om hittil. Han er en av dem som også har oversikt over hva kongene våre har kjørt rundt i. Kanskje han også kan fortelle oss hva Olav og Märtha kom kjørende i da de i forbindelse med bryllupet sitt i 1929 hilste på folket ved Galgeberg? Det blir interessant å høre hva han har å fortelle. Flere opplysninger bak i bladet.

Rivningsspøkelset er over oss igjen. For få dager siden innkalte BaneNor til informasjonsmøte om utvidelse av jernbanen gjennom Vålerenga. Dette innebærer riving av et tjuetalls hus på "Hylla" i Enebakkveien. Vi har hatt for liten tid til å sette oss inn i denne saken, men ser for oss et samarbeid med Vålerenga Vel og kommer tilbake senere.

Mens Vålerenga stort sett var opptatt med åpningen av den nye stadion, var undertegnede på tinghuset og giftet seg. Det ble en veldig spesiell dag for oss. En stor overraskelse var at ovennevnte kunstner, Fred Arild Ruud, hadde tegnet oss. Under feiringen fikk vi overrakt et stort innrammet bilde med hyggelig hilsen fra laget. Tusen takk alle sammen, og en ekstra takk til Fred. Bildet har fått en fin plass på stueveggen.

Da gjenstår det i denne omgang å ønske medlemmene hvertelig velkomne til høstens arrangementer. Ta gjerne med andre som har godt av å komme en tur til Vålerenga. De yngre generasjoner trenger også å oppleve den flotte bydelen Vålerenga.

Forside: Juliane Solbraa Bay fotografert rundt 1935. Foto: Esther Langberg/Oslo Museum.

Vi tar med oss litt skryt siden sist:

Foreningen Middelalder-Oslo får tilsendt vårt medlemsblad. Sekretær Skjoldulf P. G. Lihaug har sendt oss et brev datert 6. juli 2017, hvor han mener at MER GAMMELT ENN NYTT er et meget lesverdig blad, også for de som bor utenfor Vålerenga. Han bor selv i Bydel Nordre Aker. I forrige utgave av bladet vårt skrev vi om en dame fra Orknøygata, og i den forbindelse skriver han:

Hva vet egentlig vi som lever nå, om Orknøylene, og enda mindre om hva dette området var for 5000 år siden? I magasinet Aftenposten HISTORIE nr. 6, 2017 er det presentert en lang artikkel om blant annet nyere utgravninger på disse øyene. Anslagsvis 10 000 mennesker bodde der i neolittisk tid.

Halshugginga på Etterstad

Nå var dessverre ikke jeg til stede på vandreteateret, men det står i referatet i medlemsbladet at dere var en tur innom henrettelsene som fant sted på Etterstadsletta den 19. april 1864. Godt kjent som jeg er på sletta, har jeg lurt på hvor denna halshugginga fant sted. Sjørl trur jeg den fant sted ikke langt fra der den seinere "Sagflisa" lå, der hvor Biskop Jens Nilssøns gate svinger seg ved Rema 1000. Den gang kan ikke skjæringa til Gjøvikbanen vært påbegynt, da strekninga fra Østbanestasjonen til Grefsen ikke blei åpna før i november 1902.

Skarpretter den gang var Samson Isberg, som hadde "ædle og smukke Ansiktstræk". Skarpretterøksa, som oppbevares på politimuseet på Grønland, hadde Samson allerede svingt femten ganger, men den siste gangen blei på Etterstadsletta. Der ba to prester Fadervor sammen med 5000 tilskuere, og huet skulle være av før "amen" var sagt. Aldri før eller seinere har så mange bedt Fadervor samtidig på Vålerenga og Etterstad.

Da den andre knelte likbleik ned på skafottet, og prestene var kommi til "fri oss fra det onde", smalt dødshugget til den 69 år gamle bøddelen i den røde trøya og dem blåstripete buksene.

Even & Espen = sant

På 1970-tallet bekreftet karbondatering at en landsby der var neolittisk og bebodd i 600 år mellom 3200 og 2200 f. Kr.

Dette magasinet er etter hans mening det beste historiemagasinet på norsk nå for tiden.

Hyggelig med litt skryt av bladet vårt, og kanskje Aftenpostens magasin HISTORIE er noe som flere av oss historieinteresserte bør lese? Kanskje bør vi også tenke over navneopphavet til gatene på Vålerenga og deromkring neste gang vi går i dem. Vi er allerede i gang med å skrive litt mer om gatene våre i medlemsbladet. Denne gangen tar vi med litt om Biskop Jens Nilssøns gate.

Red.

Klassebildet i medlemsbladet er av klassen til broren min, så jeg regner med han vil sende deg navn på dem fleste. Medlemsbladet er virkelig fint.

Lars Olle Engaas.

Det er veldig gromt at bladet vårt blir lest, Lars Olle. Og så får vi ros attpå til...
Red.

Bryllupsfeiring to hele dager til ende! Historielagets populære leder gjennom mange år, Even Haugseth, giftet seg med Espen Forsjord i Oslo Tinghus fredag 8. september 2017 klokka 14.10.

Her er bilde av de nygifte utenfor Tinghuset. Even bærer Meldal/Rennebu bunad og Espen har Nordland/Troms bunad.

Etter vielsen ble det skålt i sjampanje på en nærliggende restaurant. Om kvelden var det middag for over 50 gjester som fikk servert indisk mat og bryllupskake fra Pascal. Dagen etterpå, lørdag, arrangerte de nygifte vandring på Vålerenga. Til tross for øsregn kom det mange, og det var 20 gjester som avsluttet bryllupsfeiringene med lunsj på Smia lørdag ettermiddag.

Gaven fra historielaget var et flott bilde av de nygifte i bunader, tegnet av Fred Arild Ruud.

Anne Teppen

Endelig hjemme!

Fra åpningen av Vålerenga stadion

Foto: Jarle Teigøy

Ovenfor: Søndag 10. september var gutta klare til ny historisk kamp foran Klanen (til høyre) med 17.011 tilskuere.

Til høyre: Damene innviet stadion lørdag med seier og satte ny publikumsrekord i toppserien damer med 3541 tilskuere.

Nederst til venstre: Fra gudstjenesten før kampen, til høyre: Toget opp Vålerenggata.

Vålerenga stadion - historien

Etter at Hovedserien ble innført i 1948 har Vålerenga benyttet Bislett stadion (1948-69, 1972-93, 1997-99) og Ullevaal stadion (1953-54, 1970, 1994-96, 2000-17) som sin hovedhjemmebane. I tillegg ble klubben "forvist" til Voldsløkka i 1971 da VIF havnet helt ned i 3. divisjon.

Tekst: Vålerenga Historielag, idrettsgruppa / foto: Jarle Teigøy

Det har versert flere ideer til eget stadion opp gjennom tidene. Det ble blant annet utarbeidet planer med arkitektskisser på både Jordal og på Sørenga. Det som kjennetegnet disse ideene var manglende realisme, blant annet grunnet manglende politisk involvering og urealistiske kostnader.

Høsten 2005 fikk Odd Skarheim et oppdrag med å jobbe med stadionprosjektet. Han gikk i dialog med daværende byråd for byutvikling Høyres Grete Horntvedt som ga Plan- og bygningsetaten et oppdrag med å utarbeide et såkalt beliggenhetsstudie som utredet 11 forskjellige beliggenheter i Oslo.

Februar 2006 ble Skarheim valgt til ny styreleder i Vålerenga Fotball og i sin styrelederperiode i klubben 2006-2012 – ledet Skarheim også stadionprosjektet i sine seks første år, som styreleder i Vålerenga kultur- og idrettspark. Sentrale grep fra Vålerenga Fotball var å fokusere stadionprosjektet til å handle om byutvikling for en del av byen som behøvde dette, sikre et økonomisk fundament og jobbe mot et mål om å skape samfunnsnytte utover stadionvirksomheten.

Andre viktige hendelser i denne perioden:

- Valle definert som best egnede beliggenhet av PBE. Vår 2006 - PBE Beliggenhetsstudie konkluderte med at Valle Hovin var best egnede beliggenhet i Oslo
- Norges største politiske arrangement Kommunevalget 2007. Vålerenga Fotball arrangerte i samarbeid med Klanen et politisk stormøte med ledelsen i alle politiske partier i forkant av kommunevalget 10. september 2007. Dette var det største

valgkamparrangementet i Norge før dette valget med 1500 tilskuere og direktesending på TV2 nyhetskanalen. I debatten ble det gitt direkte lovnader om tomteoverdragelse av et flertall av partiene.

- Bystyrevedtak 14.5.2008 om overdragelse av tomt. Arbeiderpartiet, SV og FrP sikret et flertall i Oslo Bystyre 14.5.2008 med følgende bystyrevedtak:

"Bystyret ber byrådet overføre tomt som muliggjør stadionutvikling på Valle Hovin for kr. 1,- under følgende forutsetninger:

- Bystyret forutsetter at Vålerenga Fotball fremmer forslag om regulering av spesifikt område. Reguleringen må inkludere fotballstadion, skøyteball, næringsarealer og offentlig formål. Trafikk løsninger må også inkluderes i saken.

- Bystyret ber om at det i reguleringsplanen innpasses barnehage og en skole med idrettslinje på videregående nivå i den samlede bygningsmassen.

- Bystyret ber byrådet legge fram for bystyret en sak som inneholder forslag til kontrakt med Vålerenga Fotball, totalentreprise fra entreprenør fremkommet etter anbud og en samlet oppstilling som viser at stadionanlegget og at de arealer som skal beholdes av Vålerenga Fotball lar seg finansiere ved hjelp av øvrige arealer. Bystyret forutsetter at Vålerenga Fotball står som byggherre, og at Oslo kommune ikke pålegges noen form for økonomiske forpliktelser eller risiko."

- Klubben tok en betydelig økonomisk risiko. Etter bystyrevedtaket om overføring av tomt, investerte og risikerte Vålerenga

fotball (breddedelen av klubben) hele sin egenkapital på 6 millioner kroner på et skisse- og omreguleringsprosjekt (med såkalt reguleringsrisiko) før man visste om prosjektet var gjennomførbart praktisk og økonomisk.

- Skapte betydelige verdier. Utviklet tomter, skapte betydelige verdier gjennom dette og gjennomførte salg som innbragte de første 240 millioner kroner i grunnkapital til stadionprosjektet. Senere ble flere små tomter regulert, for å skape ytterligere finansiering.
- Unik bærekraftig sambruk av lokaler med skole. Generelt står mye av et stadions lokaler ubrukt de fleste dagene utenom de 15-20 kampdagene i et år. Et viktig grep for å skape bærekraft og finansiering, var å utvikle et stadionprosjekt som kunne samarbeide om sambruk av lokaler med en skole, innlede en prosess med offentlige og private skoleaktører som endte opp med en 25-års leieavtale med Utdanningsetaten i Oslo Kommune for en videregående skole med studieresialisering og toppidrett.
- Innledet prosess med ESA i Brussel. November 2008 ble et første møte avholdt med ESA i Brussel for å sikre at overførsel av tomt var i henhold til statstøtterelevativet og for å sikre et juridisk avtaleverk hvor eierrettighetene forble i den ideelle virksomheten til evig tid.

I korte trekk har milepælene etter dette vært som følger (tekst Vålerenga Fotball):

2008: Vålerenga Fotball etablerte et samarbeid med Stor-Oslo Eiendom AS som sin prosjektleder.

2009: I februar 2009 ble det invitert til en arkitektkonkurranse. Link Arkitekter ble kåret som vinner.

2010: Akershus Eiendom ble engasjert for å selge tomtene. Salg av næringstomt ble gjort etter en anbudskonkurranse til NCC Property Development på slutten av året. Første utgave av reguleringsplanen ble innlevert i juni på grunnlag av konkurranseforslaget fra Link Arki-

tekter. Vålerenga kultur- og idretts-park AS ble etablert i juni.

2011: I 2010-2011 ble det avholdt offentlig utlyst anbudskonkurranse for bygge- og anleggsarbeidene. Prosjektavtale med totalentreprenør, HENT, ble inngått i oktober 2011.

2012: Prosjektavtalen med HENT ble videreført i en totalentreprisekontrakt med Hent i mai 2012.

2014: Bystyret godkjente reguleringsplanen for Valleområdet den 3. september. Bystyret vedtok tomteavtalen, dvs. overføring av tomten på Valleområdet for kr. 1,- til Vålerenga Fotball den 24. september. Bystyret godkjente den 17. desember leieavtalen om en

videregående skole i stadionbygget mellom kommunen, ved Utdanningsetaten, og Vålerenga kultur- og idrettspark med løpetid på 25 år.

2015: Lånetsagn fra Danske Bank ble gitt 25. mars. ESAs godkjenning ble avgitt den 10. juni. Bystyret vedtok utbyggingsavtalen den 17. juni. Årsmøtet i Vålerenga Fotball vedtok den 24. juni å godkjenne stadionprosjektet med en kostnadsramme på 720 mill. kr. samt at datterselskapet Vålerenga kultur- og idrettspark AS kan oppta et lån på inntil 400 mill. kr. Oslo kommune ved Plan- og bygningsetaten ga sin rammetillatelse til prosjektet den 30. juni. Grunnstedsnedleggelse på tomten den 29. juli 2015. HENT startet opp prosjektet den 1. august 2015.

Førrige side: 2008 - daværende styreleder i Vålerenga Fotball, Odd Skarheim, viser tegninger av stadion.

Øverst: 2007 - politikerne er samlet i Vallhall og gir lovnader om tomt.

Til venstre: 2008 - Vålerenga jubler over bystyrevedtak om å selge tomte for 1. kr. (Foto: Vålerenga Fotball arkiv)

Til høyre: 2015 - Åge Petter Christiansen (styreleder i Vålerenga kultur og idrettspark AS) og Stig Ove Sandnes (daglig leder Vålerenga stadion) har lagt ned et stort arbeid for å få sluttført prosjektet. Her fra grunnstedsnedleggelsen.

Gatene på Vålerenga og der omkring:

Biskop Jens Nilssøns gate

av Petter Opperud

I våre dager danner den dype kløfta der Gjøvikbanen går, en naturlig, fysisk grense mellom Vålerenga og Etterstad. Men kløfta er likevel ikke det historiske skillet mellom de to gårdene Etterstad og Vålen. Den går på nedsiden av kolonihagen. Hele Etterstadgata går på Vålerengasiden. Hele kolonihagen hørte til Etterstad, derav navnet.

Som synlige bevis på dette, er det 2 grensesteiner som ble satt opp etter byutvidelsen i 1878. Den ene står til venstre for porten inn til kolonihagen, inntil plankegjerdet der hvor en svinger mot gamlehjemmet. Den andre er inne i kolonihagen på eiendomsgrensa mot en av eiendommene i Etterstadgata.

Biskop Jens Nilssøns gate går fra rundkjøringa ved Etterstad videregående skole mot sørøst forbi REMA før den svinger skarpt vestover ved jernbanelinja fram til brua over Gjøvikbanen der den går over i Etterstadgata. Den mest markante bebyggelsen langs gata er de 4 nye høyblokkene som er bygget på et lokk over jernbanekløfta, men også en del av bebyggelsen på den andre sida av gata har nummer til biskopens gate, selv om de ligger litt unna.

Biskop Jens Nilssøns gate fikk navnet sitt i 1951. Den har navn etter Biskop Jens Nilsson Frensesonius (1538 – 1600). 1951 var omtrent da man for alvor begynte å bygge blokkene på Etterstad.

Historielagets medlem Lisbeth Meistrand skriver i et notat:

Jens Nilsson var biskop av Oslo og Hamar 1580-1600. Han er min tippoldefar i 14. ledd. Hans portrett henger i dag i sakristiet i Oslo Domkirke. Jens sine foreldre var Hilleborg Jensdatter

Moen fra Eidsberg død i 1578 og Niels Jørgensen Frensesonius som var skipper fra Danmark og død i Oslo 1549. Jens Nilsson var gift to ganger. Første gang med Magdalene Berg, datter av biskopen i Oslo Frants Berg. De bodde da i den gamle ladegården, og der i det gamle Oslo lå den gang også kirken. Jens ble gift andre gang med Anna Glad, født 1570 og datter til borgermesteren i Oslo, Oluf Eriksen Glad og Margrethe Pedersdatter. Jeg nedstammer fra datteren Margrethe i andre ekteskap, død 1648.

Biskopen har skrevet mange bøker, og mest kjent er hans visitasbøker fra 1574 til 1597.

Både biskopen og hans hustru fra første ekteskap ligger antakelig begravet på gravlunden i ruinparken i Gamlebyen, der Hallvardskirken sto bak Oslo Ladegård, som var Oslos gamle bispegård til 1554. Gravstenen ligger der fortsatt, og teksten på den tyder på at bare kona ligger begravet der. Hun var gravid da hun døde. Mulig ligger også biskopen der, men det vites ikke sikkert.

Det fortelles at biskopen ofte tilbragte somrene på Vålerengen, der han likte å sitte å se utover byen. Kanskje var det på Vålen gamle hovedgård?

Biskopen skal ha skrevet dette diktet i 1885 mens han var på gården: (Oversatt fra Latin):

*Der hvor den ilende bekk
vanner Vålens marker
og de fruktbare åkrer utenfor byen
Og hvor den uten å stanse
går gjennom Oslos murer
Kan vandreren se kommer fra Øst
Fra bakketoppen se de befestede tårn
Der hvor solen dukker ned
i de vestlige vann
Og fjernt borte ser han en gyllen stjerne*

Bilde som befinner seg i Oslo domkirkes sakristi. Det forestiller antakelig biskop Jens Nilsson, selv om noen mener at det er av hans arvtaker.

Norsk biografisk leksikon skriver bl.a.: Som biskop i Oslo og Hamar gjennom en mannsalder hadde Jens Nilsson ansvaret for oppbyggingen av kirken i østlandsområdet etter reformasjonen. Han var også sentral i de såkalte Oslohumanistenes krets.

Gjennom mer enn 20 år visiterte Jens Nilsson sitt store stift, deriblant menigheter som ikke hadde vært visitert etter reformasjonen. Blant oppgavene var registrering av kirkegods, som nå var blitt offentlig eiendom. I visitasbøkene kan vi lese beskrivelser av reiser biskopen foretok: ut på landet, opp og ned fjellstier, i kulde, mørke og på hælkeføre. Reisene foregikk med slede, til hest og med båt. Beskrivelsene av selve reisene, gjestebud m.m. er viktige kilder for perioden. Vi har også rundskriv fra biskopen til sogneprestene, bl.a. ett på latin (1581) der han advarer mot jesuittene, som han kaller glupske ulver (lupi rapaces). Om biskopens virke som forkynner og reformator, slik vi kan studere det gjennom hans bevarte prekener, uttalte kirkehistorikeren Andreas Brandrud at "det lutherske kristendomssyn i ham har hatt en baade dyktig og varmhjertet talsmand".

Minneord

Min kjære tante Gogo Bakke som har bodd i Smålungata på Vålerenga siden 1980, døde stille 4. mai, 94 år gammel.

Hun var medlem av historielaget, og hun kikket innom der av og til. Gogo var en ivrig leser av medlemsbladet og hadde alltid en kommentar til det hun leste. Hun ringte meg alltid mens hun leste det, og kunne aldri få fullrost det nok. "Visste du det, Sidsel?" eller "Ja, det var slik det var den gang Rachel (søsteren hennes, og min mor) hadde forretning i Strømsveien".

Hun rakk å legge ned en snublestein for sin far som så brutalt ble drept i Auschwitz i 1942. Bildet er tatt den dagen stenen ble lagt ned. Hun følte at da hadde hun en slags "grav" å besøke.

Jeg lyser minne over min kjære tante Gogo.
Sidsel Nachtstern

Det var med sorg vi mottok beskjeden om at Gogo Bakke hadde gått bort. Takk til Sidsel for gode ord om sin tante. Jeg var hjemme hos Gogo i Smålungata i 2012. Der møtte jeg en utrolig energisk og hyggelig dame som hadde mye å fortelle, og det hun fortalte er noe av det som har gjort mest inntrykk på meg siden jeg ble med i historielaget. Den gripende historien hennes om flukten til Sverige kan leses på vår nettside valerenga.org under Medlemsblader og nr. 4/2012. Jeg leser dette gjerne om igjen og minnes Gogo. Den omtalte snublesteinen er lagt ned i fortauet utenfor

familiens tidligere bosted i Grüners gate 7 på Grünerløkka og kan sees der. Søster Rachels forretning lå vegg i vegg med Strømsveien 1 (på nedsiden av gamle Eno). Om denne kan en lese i nr. 1/2017 (En Singer i sort og gull).

Even Haugseth

Etterlysning

Vi har fått et innlegg på Facebook. Hyggelig at folk følger oss rundt omkring i landet. Kanskje noen av våre lesere kan hjelpe Are Øverseth Blomfeldt fra Svolvær med dette? Redaksjonen mottar gjerne tips fra dere.

Jeg lurte på om noen kan hjelpe meg med å identifisere en person på et gammelt bilde? Det er den eldre damen på bildet jeg ønsker hjelp til å identifisere. Jenta på bildet er min farmor Mary Anthonia Blomfeldt (f. Johansen 19.08.1909, het Horntvedt fra da moren giftet seg i 1913 etter farens død i 1909, farmor giftet seg til Blomfeldt-navnet i 1932). Min farmor har skrevet på baksiden: "Min pleiemor "mamma" og jeg 10-11 år". Bildet er altså fra 1918-1920. Farmor bodde i Vålerenggata 1 like etter at hun ble født sammen med sin mor, bror Arnulf og mormor Anna Hansen. Hennes far Anton Johansen dør 30.01.1909, bare noen måneder før hun blir født. I forbindelse med at hennes mor Amanda Ovidia gifter seg på nytt i 1913 med Peder Gulbrandsen Horntvedt flytter moren til Brandli på Bryn, der også Peder bor. Det er i den forbindelse jeg tror at farmor kan ha fått pleiemor, og at farmor og pleiemor blir boende et sted på Vålerenga. Jeg undersøker fattigvesenets arkiv for å finne ut om det kan ha foregått en offisiell overtagelse av omsorgs-ansvar. Men jeg ville samtidig spørre om noen her i gruppen kan kjenne igjen den eldre damen. På forhånd tusen takk for all hjelp!

Leif Gjerland - Østkanten

Fra medlemsmøte i Vålerenga Historielag tirsdag 12. september

av Håkon O. H. Engh

Høstsesongens første medlemsmøte begynte nøyaktig kl. 1900, da Even Haugseth grep mikrofonen og ønsket ca. 80 frammøtte velkommen. Først orienterte han om vår tradisjonelle utstilling, som i år vil finne sted lørdag og søndag 14. - 15. oktober, og om neste nummer av medlemsbladet. Så slapp han kveldens hovedgjest til, vår gamle kjenning og oslohistorikeren par excellence, Leif Gjerland.

Gjerlands kåseri, «Østkanten – Historien om en livskraftig byutvikling», var vesentlig bygget på boka hans fra 2010 med samme tittel. Før selve kåseriet ga han oss en orientering om de spennende framtidspanene for «Middelalder-Oslo». Meningen er at den gamle Clemensallmenninga skal gjenoppstå med sjøbuer, brygge og en kopi av et 1300-talls skip. Man ønsker også å reise tre bygårder; en fra 1200-tallet, en fra 1300-tallet og en fra 1400-tallet. Referenten er nok ikke den eneste som krysser fingre og håper å få se iallfall noe av dette ferdigstilt!

Gjerland hadde lenge ønska å skrive boka om Østkanten, men ble først avvist av to forlag, som mente det ville være et økonomisk tapsprosjekt. Et tredje forlag var nølende villig til å satse, men gikk konkurs før de kom i gang. Omsider fikk han napp hos Kom Forlag, og nå er andre opplag av boka utsolgt!

Fortellinga om Østkanten kan gjerne sies å begynne på 1600-tallet ved Akerselva, eller bare «Elva», som den gjerne het i daglig tale. I 1612 var det sju oppgangssager ved elva. Da virksomheten var på sitt største, på midten av 1700-tallet, var det hele 24 sager i drift. Fordi tilgjengeligheta av fossekraft var størst omkring der hvor «Hønse-Lovisas» hus er i dag, lå hele 20 av sagene i dette området, som naturlig nok fikk navnet Sagene. Det er denne «for-industrielle» virksomheten som fødte det som seinere er blitt «Østkanten». Det ble livsgrunnlag for sagarbeidere, plankekjø-

rere, bordtomtsarbeidere osv. Disse nye yrkene skapte en ikke ubetydelig bosetning på Sagene, som egentlig lå langt utafor byen.

I middelalderen var det imidlertid Alnaelva som var den egentlige «byelva». Også her oppsto det sagbruksvirksomhet, om enn ikke i samme grad som ved Akerselva. De første kom på 1500-tallet, og to hundre år seinere var ti sagbruk i drift fra Kværner til Grorud. Da Kværner gård ble nedlagt i 1852, oppsto flere teglverk, bryggeri og lin- og bomullsvarefabrikk langs Alna. Slik kom det arbeiderstrøk også her.

København var Norges hovedstad i 400 år. Derfra styrte også kong Christian IV eneveldig sitt rike. Han ikke bare trodde at han var innsatt av Gud; han VISSTE det. Landet og folket var hans personlige eie-deler, og han bestemte lovene. Han gjorde kort sagt som han ville. Etter den store bybrannen i 1624 ville han flytte byen og gi den sitt eget navn, og da ble det slik. En av hans gode gjerninger var å gi området mellom Frogner og Bjølsen til byens og folkets felleseie. Det varte imidlertid ikke lenge. De «fine» og de med makt begunstiget og pleide hverandre, da som nå. Øvrighetspersoner begynte å gi hverandre «løkker», dvs. biter av bymarka, til personlig eie. Altså reinspikka selvtekt! Slik fikk bl.a. Lars Rus, Christianias første borgermester, 100 mål av allmuens felleseie. Dette området er i dag Ruseløkka. Gjennom systematiske ran og tjuverier gjorde de rike seg enda rikere på fellesskapets bekostning.

Så kom 1814, som riktignok ga oss en grunnlov og delvis sjølråderett, men ikke full selvstendighet. Resten av makta ble bare flytta fra København til Stockholm, og der satt den franske marskalken Jean Baptiste Bernadotte (seinere kong Karl XIV Johan) som tronfølger, valgt av Riksdagen i 1810. Han sørga for at Sverige fikk Norge som belønning for å gå inn i

krigen mot hans egentlige hjemland, Frankrike, og mot hans tidligere sjef, keiser Napoleon. Den nye «svenske» kongen ville selvfølgelig ha sitt eget «krypinn», når han en sjelden gang besøkte Christiania, og fikk den danske arkitekten Linstow til å tegne et storslagent slott. Det norske Stortinget, som var bevilgende myndighet, fant imidlertid planene altfor kostbare og kutta det ned til det slottet vi har i dag. De fleste burde vel mene at det er stort nok. Det mest spesielle var allikevel plasseringa, som var langt utafor byen. Mange av byens «fine» og «halvfine» begynte etter hvert å følge etter.

Utover 1800-tallet var Christiania Europas raskest voksende hovedstad. Oppfinnelsen av spinnemaskinen i England skapte ny industri ved Akerselva. Spinneriene og veveriene, som i England ble drevet av kullkraft og damp, var basert på den mye billigere vannkrafta. Jern- og metallindustri dukka også opp, og i midten av 1800-tallet kom to betydelige skipsverft ved havna. Byen som i 1814 hadde ca. 9000 innbyggere, hadde i 1899 vokst til 230.000. Den gamle murtvengen fra 1624 skapte sammen med det enormt økende behovet for boliger en helt unorsk byggestil; de store leiegårdene. De velhavende hengte seg på byggekarusellen og tjente store penger. Det lønte seg å være rik, som det forøvrig alltid har gjort. Forretningsmannen Thorvald Meyer kjøpte f.eks. hele Grünerløkka og stykka den opp med 40 ganger fortjeneste! Ikke rart at han hadde råd til å forære Birkelunden til folket! Han var en av få som har fått ei gate oppkalt etter seg mens han ennå var i live. Bebyggelsen på Grünerløkka ble sagt å ha «nogenlunde smukke fasader». I de trange bakgårdene var det ikke like smukt! I dag sies det populært at skillet mellom øst og vest går langs Akerselva. Dette er strengt tatt ikke riktig, fordi det under den store vekstperioden vokste opp arbeiderstrøk på begge sider av elva. Det er riktignok å si at Uelandsgate er grensa mellom østkant og vestkant. >>>

>>> Så kom det store krakket i 1899, forårsaka av et sleivkjefta pengebud. Private vågde ikke lenger å satse penger på boligbygging, med den følge at bolignøden økte. Og skeivhetene mellom øst og vest fortsatte også å øke inn i det nye hundreåret. I tidsrommet 1905-1910 var befolkningsøkningen i øst tre ganger større enn i vest. Allikevel kom 72% av de nye boligene på vestkanten. Omsider innså kommunen at den måtte trå til. Med hel- og delvis kommunal finansiering kom bygginga i gang igjen, og nå var det en helt annen filosofi som tok over. Det skulle ikke lenger være trange bakgårder og størst mulig utnyttelse av tomter og bygningsmasse. Det skulle være lys, luft og helsemessig sunne boliger. Torshov er det mest typiske eksempelet fra denne perioden. På trettitallet kom OBOS, men det ble ingen fart på det før krigen kom. Under okupasjonsåra sto all boligbygging stille. Alt som ble bygget var kaserner og strategiske bygg og anlegg, som tyskerne sto for.

Freden kom. Kommunen hadde for lengst gitt opp å være en aktiv utbygger, men oppnevnte så OBOS til å være «Oslo kommunes byggende organ». Etterstad ble innlemma i byen i 1946 for å skaffe tomter til den første av etter hvert mange drabantbyer. I 1948 tvang en fullstendig sammenslåing av Aker og Oslo seg fram. Før dette var Akers areal ca. 20 ganger større enn Oslos, men med ett ble byen den fjerde største i verden i flateinnhold. Det geografiske sentrum flytta seg fra Ankerbrua til Blankvannsbråten i Nordmarka, og hovedstaden hadde 300 aktive gårdsbruk! Storstilte planer dukka fram. Gigantomanien så ut til å ville overta. Bl.a. skulle byens eldste innfartsvei, Strømsveien, omdannes til en 12-felts motorvei! 17 områder ble regulert til «sanering», som var kommunespråk for rivning. 15 av dem lå på Østkanten, deriblant Grünerløkka, Kampen og Vålerenga. Da reiste folket seg til protest og vant fram etter hard kamp med husokkupasjoner og rein

sabotasje. Det som skulle rives er nå populære boområder. Og historiens pendel svinger. Nå er Østkanten godt i gang med å reise seg til en ny storhet. Og overalt satses det på kultur, kunst og folkeliv. Det er kanskje nok å nevne kulturbydel Sagene, prosjektene i Gamlebyen, gjenåpning og rehabilitering av overbygde elveleier og Akerselva nasjonalpark. Det siste var tidligere statsråd Sidsel Rønbecks idé. Først ble hun møtt med hoderysting og fnysende reaksjoner som; «Nei, nasjonalparker ligger på fjellet!» Nå er det en realitet. Men århundrets mulighet til å åpne Østkanten mot sjøen ble skusla bort og ofra på mammons alter. Nå ligger «barkoden» der som en ny og enda større barriere. «Penga rårl!»

Gjerland siterte til slutt en hedersgubbe på Sagene i forbindelse med statistikken som kunne fortelle at i vest lever de gjennomsnittlig ni år lengre enn i øst. Han etterlot ingen tvil om hvor han mente det var best å bo: «Hva er'e dem ska' gjøra i de ni åra?»

hvilken lærer? Jo, Sverre S. Amundsen, forfatteren av boka Eventyrreisa. Jeg ble meget begeistret. Tenk, en forfatter som lærer. Besøkene på biblioteket i Borggata ble spennende. Kunne jeg finne flere bøker skrevet av læreren vår?

Om jeg kunne? Denne høsten leste jeg Avisgutten som ble verdens største oppfinner, det var historien om Thomas Alva Edison, Maskingutten som ble bilkonge, som var en biografi om Henry Ford, og Italienergutten, Guglielmo Marconi, som fant opp den trådløse telegrafi.

Denne nye læreren vår må også ha hatt særlige, gode pedagogiske evner. Han fikk oss til å anstrenge oss mer enn tidligere, og han benyttet helt spesielle metoder. Hjemmeleksene våre samlet han inn og tok med hjem for å rette dem, akkurat som vi var vant til. Var alt riktig utført skrev han en stor R med rød blyant, som alle lærere gjorde. Men i tillegg stemplet han etter siste setning en illustrasjon. Det kunne være en hest, en gris, ei ku eller liknende. Som 9-10 åringer syntes vi at dette var morsomt, og det oppmuntret oss til å gi riktige svar på leksene. For var ikke svarene riktige fikk vi ingen rød R og heller intet stempel med dyremotiv.

Han vekket også konkurranseinstinktet i oss. Da vi ble hørt i gangetabellen foregikk det med stoppeklokke. Fra et av klasseværelsene i annen etasje på Tøyen skole høsten -45 kunne en høre: en gang syv er syv, to ganger syv er fjorten, tre ganger syv er enogtyve ... osv. til ti ganger syv er sytti. Da tok lærer Amundsen tiden, og kom ofte med oppmuntrende kommentarer om resultatet før han ropte opp et nytt navn på en elev som skulle høres, samtidig som han startet klokka igjen. Kanskje var vi ikke så veldig flinke i de første regnetimene vi hadde med denne spesielle læreren, men etter en tid ramset vi opp gangetabellene på refleks. Jeg kjenner ingen andre skoleklasser som var bedre, enn oss i lærer Sverre S. Amundsens klasse.

Hva vet vi mer om denne spesielle læreren? Han var bosatt på Tjøme i Vestfold, og hans fulle navn var Sverre Salvesen Amundsen (født 24. mai 1894, død 1975). Han hadde stor

interesse for speiderbevegelsen, som også satte sitt preg på noen av hans tidligste bokutgivelser. Speidergutten som dro på hvalfangst, het boka som kom ut i 1935. Den ble meget populær som barne- og ungdomsbok. Tidligere speidere, som jeg har snakket med, mener at boka hadde lite med speidere å gjøre, fordi speidere bare ble nevnt over noen få linjer. Den handlet om hvalfangst, og den solgte så godt at den kom ut i 2. utgave i 1953.

Før vårt møte med læreren vår i 1945, fikk han som vi, føle på endringene som krigen førte med seg. I likhet med en rekke andre yrkesorganisasjoner ble lærerne utsatt for overgrep fra myndighetenes side. Formennene og styrene ble avsatt. Lærerne protesterte, og ble en særdeles viktig del av den sivile motstanden mot tyskernes okkupasjon av Norge. Sverre S Amundsen ble arrestert 25. februar 1942, og etter opphold på Bredtvet og Grini ble han sendt med slave-skipet Skjærstad sammen med flere hundre andre lærere til Kirkenes og tvangsarbeid der. Etter flere måneders opphold i Kirkenes kom lærerne tilbake høsten -42. Norges Lærerlags nye styre ga mer eller mindre opp nazifiseringen av skolene i Norge.

Dette var opplysninger som vi elever ikke visste så mye om da det skjedde. Fra 1943 ble matsituasjonen for oss skolebarn bedret takket være betydelige bidrag av matvarer fra Sverige og Danmark. Da svenskesuppa kom, var det en begivenhet. To og to elever ble sendt av gårde hver dag for å hente suppe i store spann til klassekameratene. Våren -46 fikk vi tilbake Vålerenga skole, og vi fikk ny lærer, Per Førland som vi også ble meget fornøyd med. Sverre S. Amundsen gikk etter hvert over i stillingen som overlærer på Kampen skole. Jeg var fortsatt interessert i å følge med på hans tidligere og nyere bokutgivelser, også etter at jeg sluttet på Folkeskolen. Han arbeidet mye med redigeringen av Nordahl Rolfsens lesebøker, og skrev en lettlest historiebok med tittelen «Vi ere en nasjon -», som er en Norges- og verdenshistorie fra 500 år f.Kr. til vår tid 1954.

Østkantskolene Gamlebyen, Kampen, Tøyen og Vålerenga var naboer i skolehagen på Lilletøyen/Hasle.

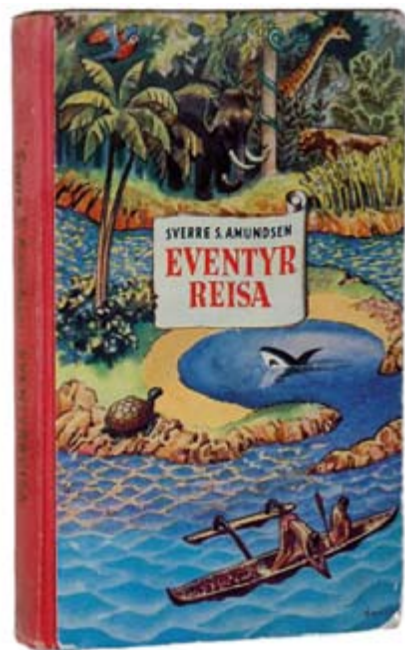
Jeg husker en dag jeg var i skolehagen om ettermiddagen mens jeg som 13 åring gikk i 7. klasse. Vi fikk se at overlærer Amundsen besøkte noen av elevene sine på området til Kampen. Deretter kom han over til oss for å hilse på sine gamle elever fra tiden på Tøyen. Og til vår store overraskelse husket han navnene våre, ikke bare noen, men alle. Hei Tor, sa han til meg. Jeg husker at jeg fikk følelsen av å tilhøre litt av hans verden. Det var stort.

Men enda større var min opplevelse som 21-åring. Jeg var i det militæret og hadde tjeneste som vakt i gymnastikksalen på Kampen skole, som tjenste som valglokale under Stortingsvalget i 1957. Overlærer Amundsen kom innom, han bodde jo på skolen, kom bort til meg og sa hei Tor. Det var hele 12 år siden jeg hadde ham som lærer, og i sin tid på Kampen skole må han ha møtt tusenvis av skolebarn. Var jeg så spesiell at han ikke kunne unngå å huske meg? Nei, det fikk jeg bekreftelse på under et årsmøte i Vålerenga historielag. Jeg satt ved samme bord som en dame 2-3 år eldre enn meg. Hun hadde hatt Amundsen som lærer på et tidlig klassetrinn, og hadde møtt ham etter mange år og ble tiltalt med navnet sitt. Ikke nok med det, han hadde sagt navnet til søsteren hennes og spurt hvordan det sto til med henne.

Sverre S. Amundsen var læreren vi aldri glemmer og som aldri glemte oss.

Læreren vi aldri glemmer - Sverre S. Amundsen

av Tor Hamnes

Endelig! Helt siden jeg leste barneboka Eventyrreisa som 10 åring har jeg hatt et stort ønske om å komme sjøveien inn på New Yorks havn. Allerede klokken 05.00 sto jeg øvre dekk på cruiseskipet Emerald Princess. Det var en av de siste dagene i september i 2013, dagslyset hadde enda ikke gjort seg gjeldende, men lysene fra byen som lå foran oss røpet at vi nærmet oss bydelen Brooklyn. Først måtte vi passere under Verrazano bridge. Jeg hadde følelsen av at vi så vidt klarte passeringen uten at båtens master traff brodekket. Så dukket tvillingøyene Ellis Island og Liberty Island opp. Og der fikk vi øye på Statue of Liberty «Frihetsgudinnen». Det virket som om hun hilste til hver og en av oss der hun sto med den lysende fakkelen i høyrehånd. Dette var øyeblikket jeg hadde ventet på, og nå forsto jeg bedre hva det unge søskenparet, hovedpersonene i Eventyrreisa, hadde følt da de møtte storbyen på vei til mange spennende opplevelser i Amerika.

Det var nok litt tilfeldig at jeg som 9 åring hadde lånt denne boka på biblioteket som holdt til i Borggata på hjørnet av Åkerbergveien, og som var den avdelingen av Deichmanske bibliotek som var den nærmeste for oss fra Vålerenga.

Samme år, høsten 1945, startet jeg skoleåret i 3. klasse. Undervisningen foregikk på Tøyen skole, fordi Vålerenga skole var overtatt av engelske soldater, og klasserommene gjort om til sovesaler. Det visste jeg ikke da, men det kom fram senere. Vi fikk høre at sentralfyringsanlegget måtte repareres. Men uansett, vi var fortsatt i frihetsrus etter at krigen var slutt noen måneder før og gledet oss over at vi fikk gå på en skole igjen. Våre 2 første skoleår hadde vi tilbrakt på daghjemmet i Opplandgata, i sakristiet i Vålerenga kirke, hjemme hos hverandre og i Veivesenets kantine i Kjølberggata. I disse årene hadde vi hatt lærerinner, nå fikk vi en mannlig lærer for første gang. Og

At klassebildene som vi har med som fast innslag i medlemsbladene, er engasjerende for leserne, har vi merket flere ganger. Skolen er en av bærebjelkene i bydelen Vålerenga, og det gleder oss å høre at klassekamerater og -venninner møtes for å mimre om skoledagene her. Det gikk ikke mange dagene etter at siste medlemsblad kom ut i postkassene deres, før 2 av gutta på bildet kontaktet oss. Det var Hans Nilssen og Øyvind Engaas, og begge kunne gi komplett navneliste for denne klassen. Vi har samordnet navnelistene nedenfor og tatt med kommentarene og tilleggsopplysningene fra Øyvind.

Vi takker de to så mye for at de sendte oss navn og opplysninger til bladet vårt.

Jeg var elev i klasse 7 a/g. Gikk i samme klasse på Vålerenga skole i 7 år. Jeg har sammen med Erling Wiede (tidligere Kristiansen) vært med å arrangere 2 klassefester for klasse 7a/g. Klassefesten i 1975 var bare for elevene i 7a/g, men den i 1980 var for alle fire avgangsklassene på Vålerenga skole i 1955. På denne klassefesten deltok ca. 80 gutter og jenter. Den ble holdt på Hotell Helsefyr med dans og musikk til langt på natt.

Bakerste rekke fra venstre:

Klasseforstanderen vår, Gudmund Wigant, som senere ble overlærer på Årvoll skole. Han var for oss en fantastisk lærer vi alle var glad i, men samtidig hadde stor respekt for. Dersom det var uro i klassen kunne han bare se opp fra katedret på de som bråkte, så ble det stille. Dersom det var slåsning eller annet bråk i skolegården i et friminutt og Wigant hadde ordensvakt, kunne han bare kremte i mikrofonen og bråket opphørte. Dette var sikkert ikke alltid tilfelle, men det var slik jeg husker han. Han hevet aldri stemmen, og var en lærer vi kunne stole på i ett og alt, samtidig som vi var glad i han og respekterte han. Et forbilde for oss alle.

Videre mot høyre ser vi Arne Sundland, Kjell Ivar Didriksen, Harald Brenna (klassens storsjarmør. Jeg husker han imponerte stort da han lå på gressplenens mot Vålerenga kirke og klina med en av de sprekkeste jentene i parallellklassen). Videre Per Johansen, Bjørn Hagen (utdannet seg til murer og etablerte seg som entreprenør og gjorde det bra som husbygger. Frank Brosstad (uten at jeg fornærmer noen, tror jeg at han var den glupeste i klassen og ble senere lege eller professor, men det siste er jeg usikker på), Tore Andre Hellerud (hadde kallenavnet Bulle og bodde i Etterstadgata 37), ytterst til høyre i bakerste rekke ser vi Brede Ryengen (senere Riiser).

Midterste rekke fra venstre:

John Ødegård Eriksen (bodde i Etterstad 1 oppg. A), Knut Jørn Jørgensen (han var troppsfører i speidern 25 Oslo der jeg var hans assistent. Knut utdannet seg til arkitekt og bodde ved Fyrstikkfabrikken nedenfor Helsefyr der hans far var hovedbokholder), Thorbjørn Skarnes (dro til sjøs, kom ut for en ulykke og døde tidlig), Bjørn Harald Paulsen (bodde i Etterstad 7 blokk 16 A), Henning Særnblom (kreativ og klas-

sens beste til å tegne sammen med Knut Jørn Jørgensen), Rolf Asbjørn Tingstad (endret først navnet til Tingstadberget og senere til With som han heter i dag), Jan Egil Halvorsen (bodde i Enebakkeveien 25 A), undertegnede Øyvind Engaas (bodde ved Nygård Tegleverk og jobbet som min bror, Lars Olle Engaas, som skillegutt i sommerferiene. Vi skilte murstein fra hverandre så den lettere skulle tørke. Som 10 åring tjente jeg kr 80,- pr. uke ved å jobbe fra 07.00 til 16.30, og lørdager til kl 13.00. Tjente til ny monark sykkel som like etter ble stjålet! Holdt et foredrag på skolen om «Hvordan en murstein blir til». Etter det fikk jeg naturligvis kallenavnet «Tegle»). Helt ytterst til høyre i midterste rekke står Bjørn Olsen (han var ikke helt uinteressert i fotball. Han bodde i Galgerberg 3 E, 5 etg.).

Første rekke sittende fra venstre:

Åge Braanen (senere Johansen), Erling Kristiansen (senere Wiede), utdannet seg til ingeniør. Bodde og jobbet i Asker der han fortsatt bor. Syklet en rekke ganger Trondheim Oslo sammen med undertegnede, og han har gått Grenaderløpet på ski 90 km 30 ganger. Gutten holder seg tydeligvis i form.), Jan Albert Johannesen (tanta hans drev en tobakksforretning i Etterstadgata der jeg kjøpte det lille bladet «Miki» som kom ut hver onsdag og kostet 30 øre. Traff Jan Albert for noen år siden på fiskebrygga i Oslo der han hadde sin egen fiskeskøyte og solgte nykokte reker, torsk mm. Se vedlagte artikkel i Aftenposten fra 11.6.1996), Bjørn Dygg (så i avisen at han dessverre var død), Jens R. Jensen (bodde i Galgeberg 3 F), Jan Berg (bodde i Etterstadgata 18, 2 etg.), Hans Ivar Nilssen (husker han ble bitt av en schäfer-hund), Ragnar Henriksen og til slutt helt til høyre i første rekke sitter Yngvar Dahler.

Arne Henden gikk også i klassen vår, men enten hadde han akkurat flyttet og sluttet i klassen eller så var han ikke til stede da bildet ble tatt. Kan ikke sikkert huske dette.

Takk for et interessant og fint blad som jeg leser med stor interesse hver gang.

Med vennlig hilsen
Øyvind Engaas

Klasse 7a 1948

På siste medlemsmøte fikk vi låne fotoalbumet til Astrid Borgås. Der fant vi månedens klassebilde, 7a som var en ren jenteklasse. Kanskje flere av dere kan hjelpe oss med navnene eller har annet å fortelle fra skoledagene på Vålerenga? Send det gjerne på epost@valerenga.org eller kontakt oss på annen måte.

Hvor er dette?

Denne gangen vil vi gjerne høre om leserne kjenner seg igjen på dette kjente stedet. Det er ingen grunn til å gi opp fordi det er trikk, bensinstasjon og gravsteiner på bildet. Riktignok er det ikke noen av delene på Vålerenga i dag. Bildet er gammelt, men ikke så gammelt at alle husene er revet. Kjent forretning og hane ser vi også. Hvor er dette? Send inn svar til: epost@valerenga.org eller ring en av oss i styret.

Svar på "Hvor er dette?" i forrige blad:

Det var tydeligvis ikke så mange som kjente igjen de gamle og slitne murgårda på side 13. Morten Kihl var den eneste som sendte inn svar: "Lurer på om det kan være hjørnet av Vålerenggata/Oplandsgata."

Helt riktig det, Morten. Det var de gamle Weng-gårda som ble bygget opp etter storbrannen i 1887. Disse ble nok ikke fullt 100 år, for på 1980-tallet ble de erstattet av de blokene som er der nå.

Takk for svaret!

Red.

Vålerenga bydelshus 30 år!

Jubileumshelg 28. og 29. oktober

I november er det 30 år siden Vålerenga bydelshus ble stiftet som andelslag. Vi feirer med to jubileumsdager i bydelshuset.

Historien om bydelshuset i Hedmarksgata 2 er en viktig del av historien om bevaringen av Vålerenga. Huset er fra 1878 og har rommet forretninger og boliger og var i mange år en del av et levende bymiljø i Strømsveien. Stadig økende bilisme og tung trafikk på 60- og 70-tallet førte til forfall og seinere trusler om riving. Vålerenga Vel ble stiftet i 1973, med stenging av Strømsveien og protester mot riving som viktige saker. Hedmarksgata 2 skulle også rives. Huset ble okkupert og riving ble forhindret i 12. time. Velet ønsket et bydelshus, kommunen ga opp riving og andelslaget ble stiftet. Jobben med rehabilitering kunne starte, med dugnadsarbeid og frivillig innsats som forutsetning. Bydelshusets 30-årige historie skriver seg dermed inn i en større fortelling om betydningen av folkelig mobilisering, stedsidentitet og tilhørighet.

Program:

Begge dager blir det kåseri om bydelshusets historie, utstilling av gamle bilder av huset og kafésamtaler og idédugnader med mulighet til å tenke visjonært om framtiden både for bruken av Bydelshuset og lokalmiljøet vårt her på Vålerenga. Vålerenga trenger flere møteplasser! Salg av kaffe og kaker.

Lørdag 28. oktober kl. 13.00 – 16.00

- «Hei på deg» - en barnekoncert med musikerne Cathrine Bothner-By og Eli Molaug Odland – for barn i barnehage- og småskolealder med foreldre
- Kåseri og idédugnad
- Pianoelever spiller

Søndag 29. oktober kl. 15.00 – 18.00

- Konsert ved Vålerengen pikekor
- Kåseri og idédugnad
- Jazzkonsert med Ann Helen Schjølberg og og Pierluca Taranta

Vi ønsker små og store velkommen!

FOTOUTSTILLING

LØRDAG 14. og SØNDAG 15. OKTOBER
kl. 12.00 - 16.00 i menighetssalen på Vålerenga kirke

Årets temaer er:

- Rengjøring i gamle dager
- Bommen i Strømsveien 25 år
- Gamlehjemmet 100 år
- Vålerenga FØR/NÅ
- Ny bildekalender for 2018
- Gater på Vålerenga og der omkring
- Åpningen av Vålerenga stadion
- Vandreteateret 2017
- Vi mimrer 20 år om våre bydelsvandring og vandreteater
- Nye Jarlen kino: Filmer snurrer og går
- Kirkestua: Fred Arild Ruuds nye bilder og kunst
- Presentasjon av bokprosjektet *Gatelangs på Vålerenga*

Krambua selger bl.a. våre jubileumseffekter:

Caps, krus og piqueskjorter

Kjøkkenet frister med nytrukket kaffe og nystekte vafler

Ja, vi tar både kontanter og VIPPS

MEDLEMSMØTE 21. NOVEMBER
kl. 19:00 i menighetssalen Vålerenga kirke

Tom Nordlie: Kongens biler

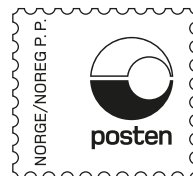

Vil du bli med å kjøre A-1, altså kongens bil? Denne kvelden har du mulighet for å bli med på tur. I hvertfall skal vi tenke oss at vi sitter på når Tom Nordlie besøker oss og forteller om hva kongene våre har kjørt rundt i gjennom tidene. Vi våger å påstå at han er mer enn gjennomsnittet interessert i biler, og nå er vi kjempespente på hva han kommer med. VELKOMMEN!

Kaffe og vafler slik vi pleier. Du kan også betale for dette med VIPPS. Vi er takknemlige for litt hjelp til bæring av stoler fra gangen og inn i salen og tilbake av de som har mulighet.

Avsender/Retur:

VÅLERENGA HISTORIELAG
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

MER GAMMELT ENN NYTT

Årgang 20 - nr. 3/2017
ISSN 1890-9094

Informasjonsblad for
VÅLERENGA HISTORIELAG

epost@valerenga.org

Bankkonto: 0530 04 78222

Leder

Even Haugseth

Nestleder

Haide S. Østreng

Kasserer

Gro Shakesby

Sekretær

Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem

Bjørn Granlund

Varamedlemmer

Bjørn Arild Gjerdalen
Wenche Ekstrøm
Reiner Schaufler

Kalendergruppe

Anne Teppen
976 18 464
ateppen@live.no

Fotogruppe

Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:
Bjørn Granlund
901 80 290
foto@valerenga.org

Idrettsgruppe

Om bydelens idrettsmiljø
Bjørn Arild Gjerdalen
909 19 250
b.gjerdalen@gmail.com

Fotoutstillingsgruppe og redaksjon medlemsavisa

Even Haugseth
938 01 902
leder@valerenga.org

Layout og sats:

Reiner Schaufler

Korrekturleser:

Kate Norderhaug Wohlstedt
kate@wohlstedt.com

**Husk
bydelshusets
jubileumshelg!
Se side 14**

Salgstorget

Bestilling: foto@valerenga.org eller tlf. 901 80 290

- **VIF-bok Heia Vål'enga!**
Kr. 450,- + porto
- **VIF jubileums-CD med 42 låter
1973-2012 inkl. jubileumslåta
"Stolthet, respekt og kjærlighet"
av Trond Ingebretsen**
Kr. 199,- + porto

- **Vålerenga historielags
Kopp 100,- Piquet-skjorte 180,-**

Vålerenga historielag på nett:

valerenga.org
www.facebook.com/valerenga.historielag

Så enkelt er det å støtte Vålerenga historielag

Tipper du, spiller lotto eller joker
og vil gi overskuddsandelen (5%
av tippebeløpet, ikke evt. premie)
til Vålerenga Historielag, klipp ut
og ta med kortet og vis det til
tippekommisjonæren.

Takk for støtten!

32774890364462